

IV.7 Oxid siřičitý

IV.7.1 Znečištění ovzduší oxidem siřičitým v roce 2019

Znečištění ovzduší oxidem siřičitým vzhledem k imisním limitům pro ochranu zdraví

V roce 2019 nebyl v České republice překročen hodinový ani 24hodinový imisní limit oxidu siřičitého (SO_2) na žádné měřicí stanici, takže oba imisní limity byly splněny (tab. XI.18 a tab. XI.19).

Nejvyšší hodinové koncentrace SO_2 byly naměřeny na stanicích Ostrava-Poruba/ČHMÚ ($316 \mu\text{g.m}^{-3}$), Brumovice MŠ ($271 \mu\text{g.m}^{-3}$), Sokolov ($254 \mu\text{g.m}^{-3}$), Studénka ($219 \mu\text{g.m}^{-3}$) a Sněžník ($204 \mu\text{g.m}^{-3}$).

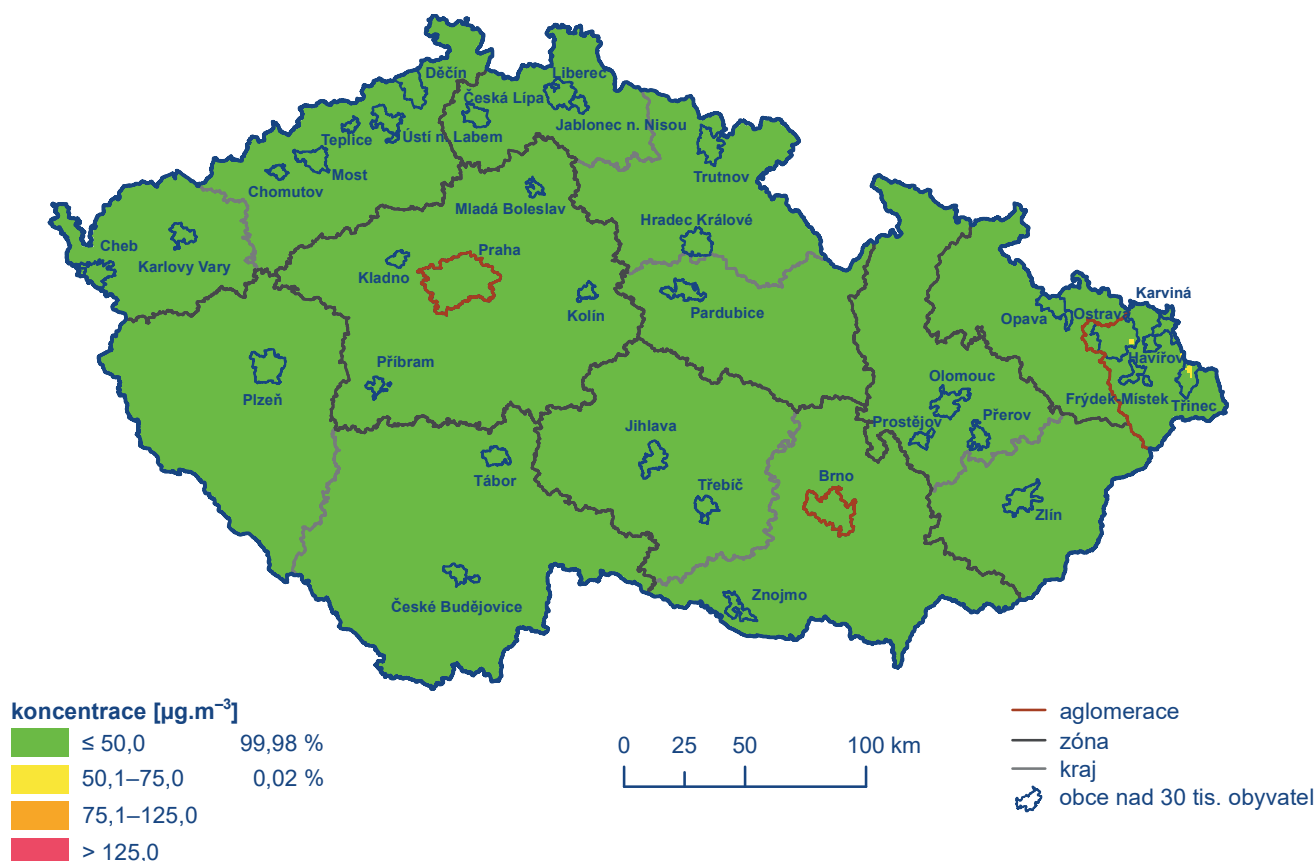
Nejvyšší 24hodinové koncentrace SO_2 byly naměřeny na stanicích Ostrava-Radvanice ZÚ ($70 \mu\text{g.m}^{-3}$), Český Těšín ($65 \mu\text{g.m}^{-3}$), Sněžník ($59 \mu\text{g.m}^{-3}$), Petrovice u Karviné ($49 \mu\text{g.m}^{-3}$), Kostomlaty pod Milešovkou ($46 \mu\text{g.m}^{-3}$) a Ostrava-Poruba/ČHMÚ ($45 \mu\text{g.m}^{-3}$).

25. nejvyšší hodinová koncentrace SO_2 dosahovala nejvyšších hodnot na stanicích Český Těšín ($128 \mu\text{g.m}^{-3}$), Ostrava-Radvanice ZÚ ($98 \mu\text{g.m}^{-3}$), Karviná ($70 \mu\text{g.m}^{-3}$) a Ostrava-Radvanice OZO ($69 \mu\text{g.m}^{-3}$).

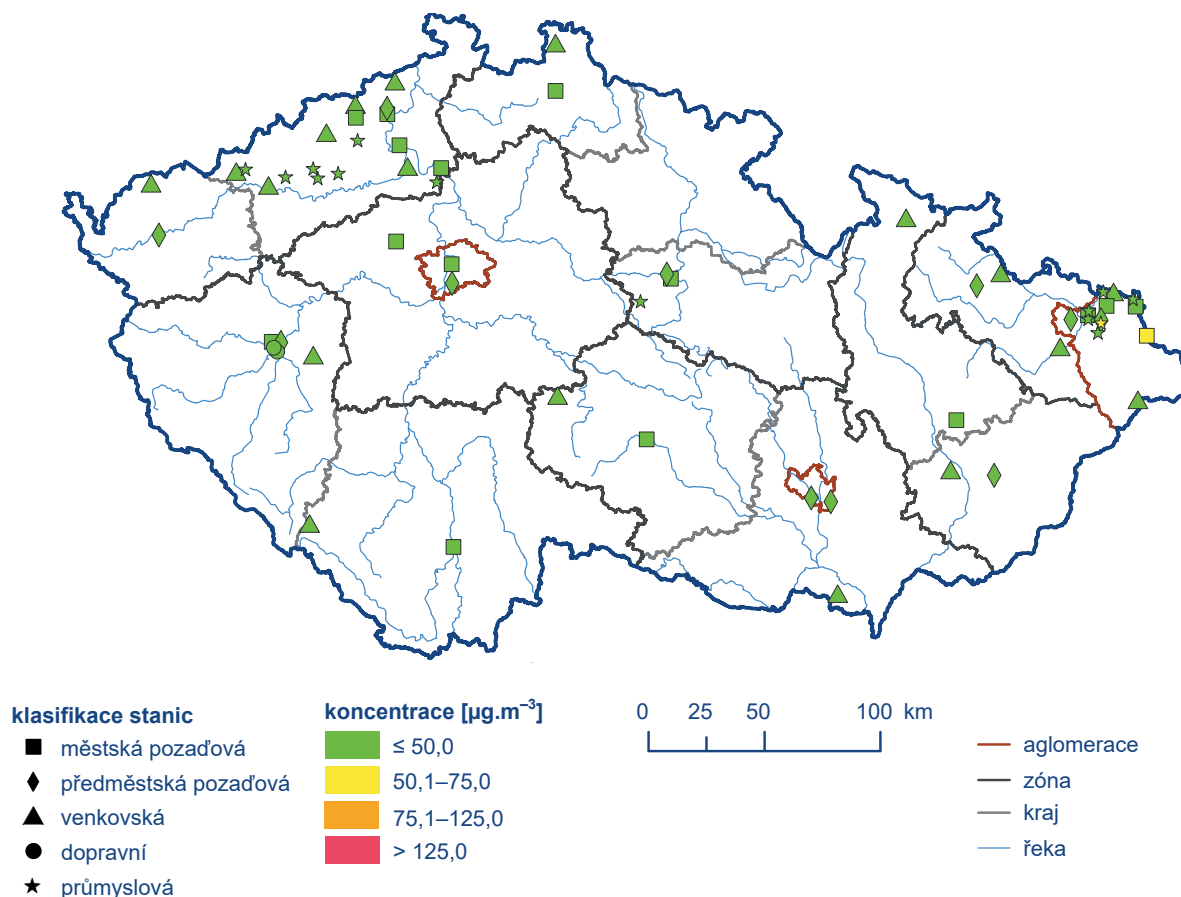
Čtvrtá nejvyšší 24hodinová koncentrace SO_2 dosáhla nejvyšších hodnot v podstatě na stejných stanicích – Český Těšín ($52 \mu\text{g.m}^{-3}$), Ostrava-Radvanice ZÚ ($52 \mu\text{g.m}^{-3}$) a Petrovice u Karviné ($38 \mu\text{g.m}^{-3}$).

Na stanicích Ostrava-Radvanice ZÚ a Ostrava-Radvanice OZO se zvýšené koncentrace SO_2 vyskytují zejména v souvislosti s lokálními zdroji v okolí stanice. Na stanici Ostrava-Poruba/ČHMÚ byl příčinou zvýšených hodinových koncentrací této látky rovněž lokální vliv. V případě stanice Český Těšín, ale i dalších příhraničních stanic – Petrovice u Karviné, Věřňovice a Šunychl, jde o emise SO_2 z lokálních zdrojů v česko-polském příhraničí.

Na 99,98 % plochy ČR byly 24hodinové koncentrace SO_2 pod dolní mezí pro posuzování. Pouze na 0,02 % území byla dolní mez pro posuzování překročena. Týká se to pouze měst Ostravy a Českého Těšína (obr. IV.7.1). Bodovými značkami jsou na stanicích znázorněny 24hodinové koncentrace SO_2 měřené na stanicích imisního monitoringu (obr. IV.7.2).

Obr. IV.7.1 Pole 4. nejvyšší 24hod. koncentrace SO_2 , 2019

Obr. IV.7.2 4. nejvyšší 24hod. koncentrace SO_2 měřené na stanicích imisního monitoringu, 2019

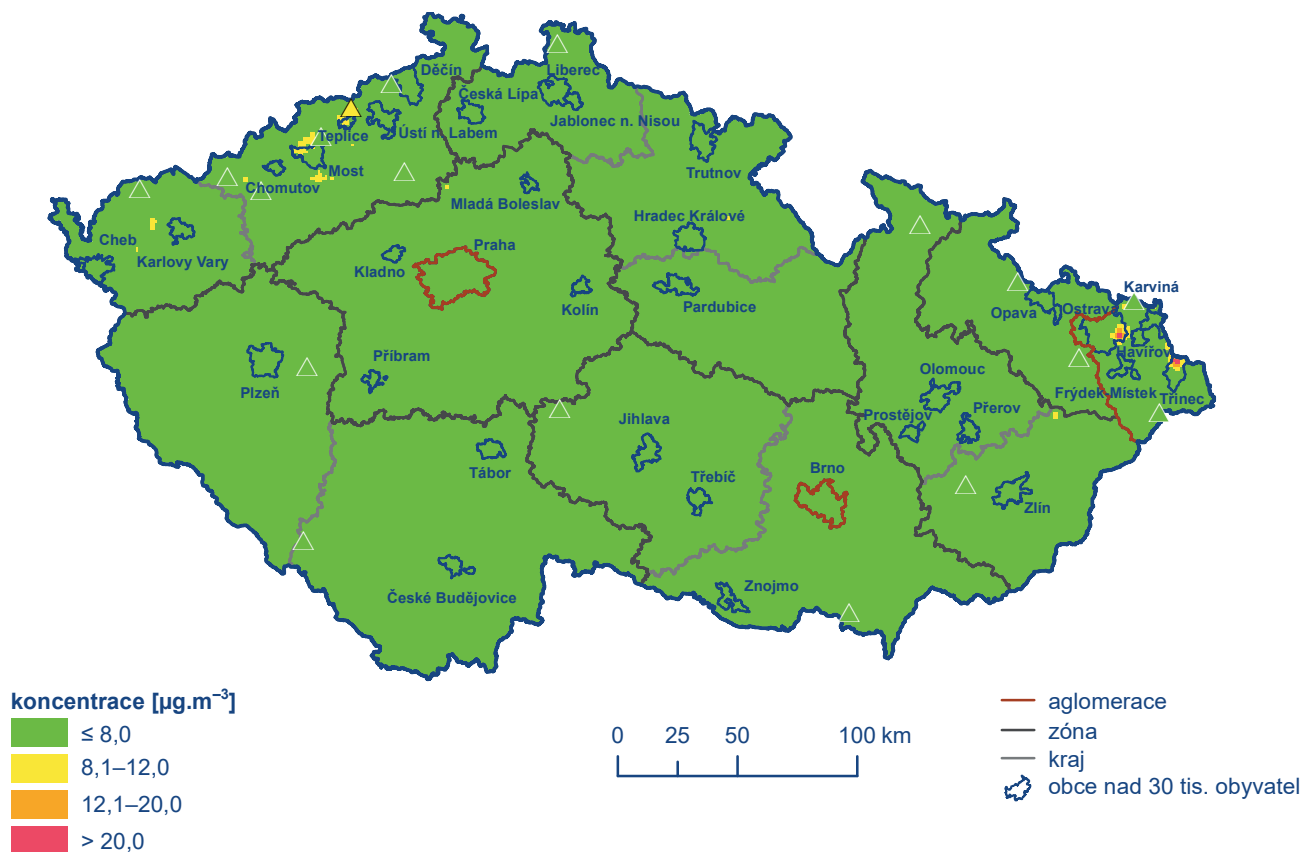
Znečištění ovzduší oxidem siřičitým v roce 2019 vzhledem k imisním limitům pro ochranu ekosystémů a vegetace

Na venkovských lokalitách nebyl v roce 2019 překročen imisní limit pro roční ani zimní průměrnou koncentraci (tab. XI.21 a XI.22). Nejvyšší zimní průměrná koncentrace byla zaznamenána na stanicích Krupka ($10 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$), Lom ($9,7 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$), Sněžník ($7,1 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) a Věřňovice ($6,2 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$). Roční průměrná koncentrace dosáhla maxima na stejných stanicích – Krupka ($9 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) a Lom ($7,6 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) a na stanicích Brumovice MŠ ($6,8 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$) a Měděnec ($6 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$).

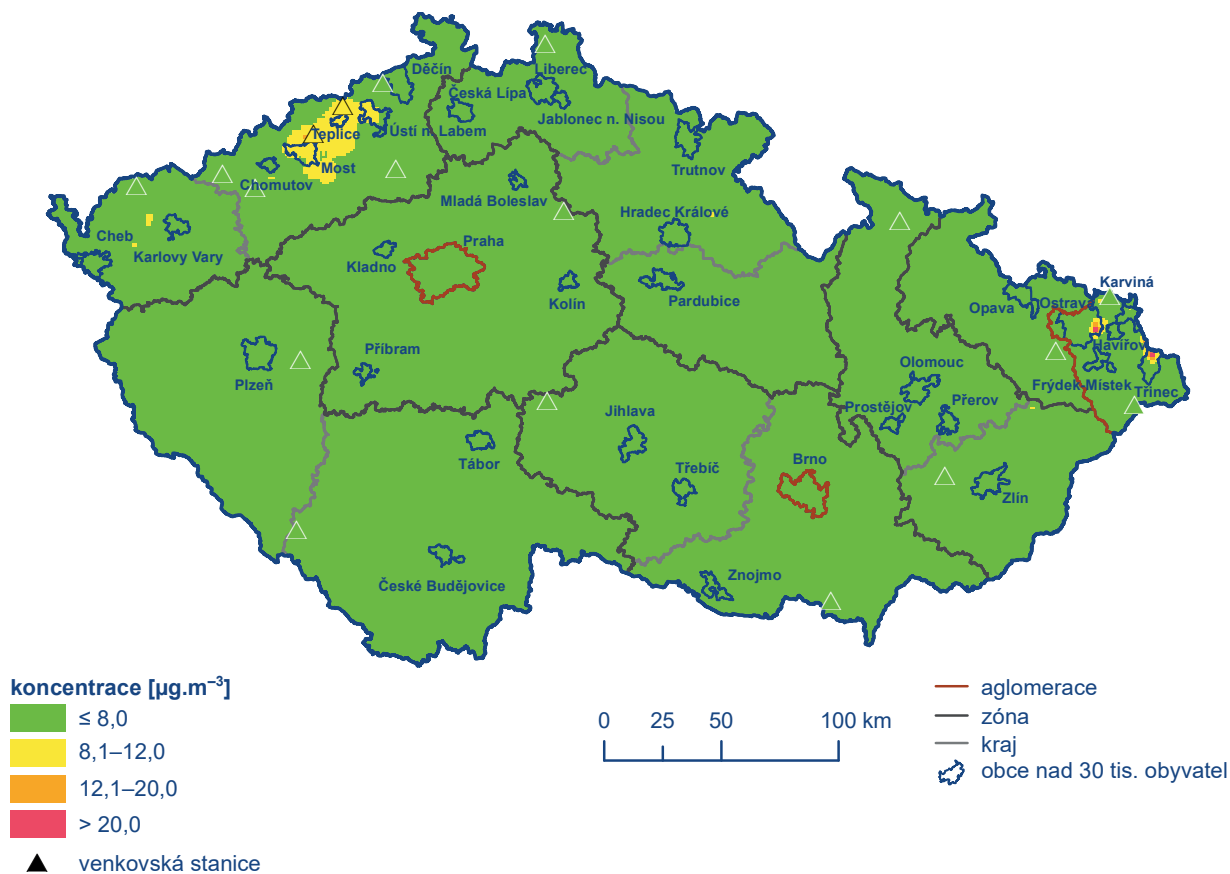
K překročení horní meze pro posuzování roční průměrné koncentrace SO_2 došlo v roce 2019 pouze na malých plochách Moravskoslezského kraje (obr. IV.7.3). V tomto kraji a v Ústeckém došlo na malém území k překročení horní meze pro posuzování průměr-

né koncentrace za zimní období 2019/2020 (obr. IV.7.4). V Moravskoslezském kraji sice došlo k překročení imisního limitu roční i zimní průměrné koncentrace $20 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$, ale pouze ve městech Ostrava a Třinec. Toto překročení vychází při konstrukci mapy z modelového výpočtu.

Pro konstrukci obou map (obr. IV.7.3 a obr. IV.7.4) byly použity všechny pozadové stanice měřící SO_2 s přihlédnutím k jejich klasifikaci. Bodovými značkami jsou v mapách vyznačeny pouze stanice venkovské, jelikož pouze na těchto lokalitách se hodnotí zimní a roční průměrné koncentrace SO_2 vzhledem k imisnímu limitu pro ochranu ekosystémů a vegetace.

Obr. IV.7.3 Pole roční průměrné koncentrace SO_2 , 2019

Obr. IV.7.4 Pole průměrné koncentrace SO_2 v zimním období 2019/2020

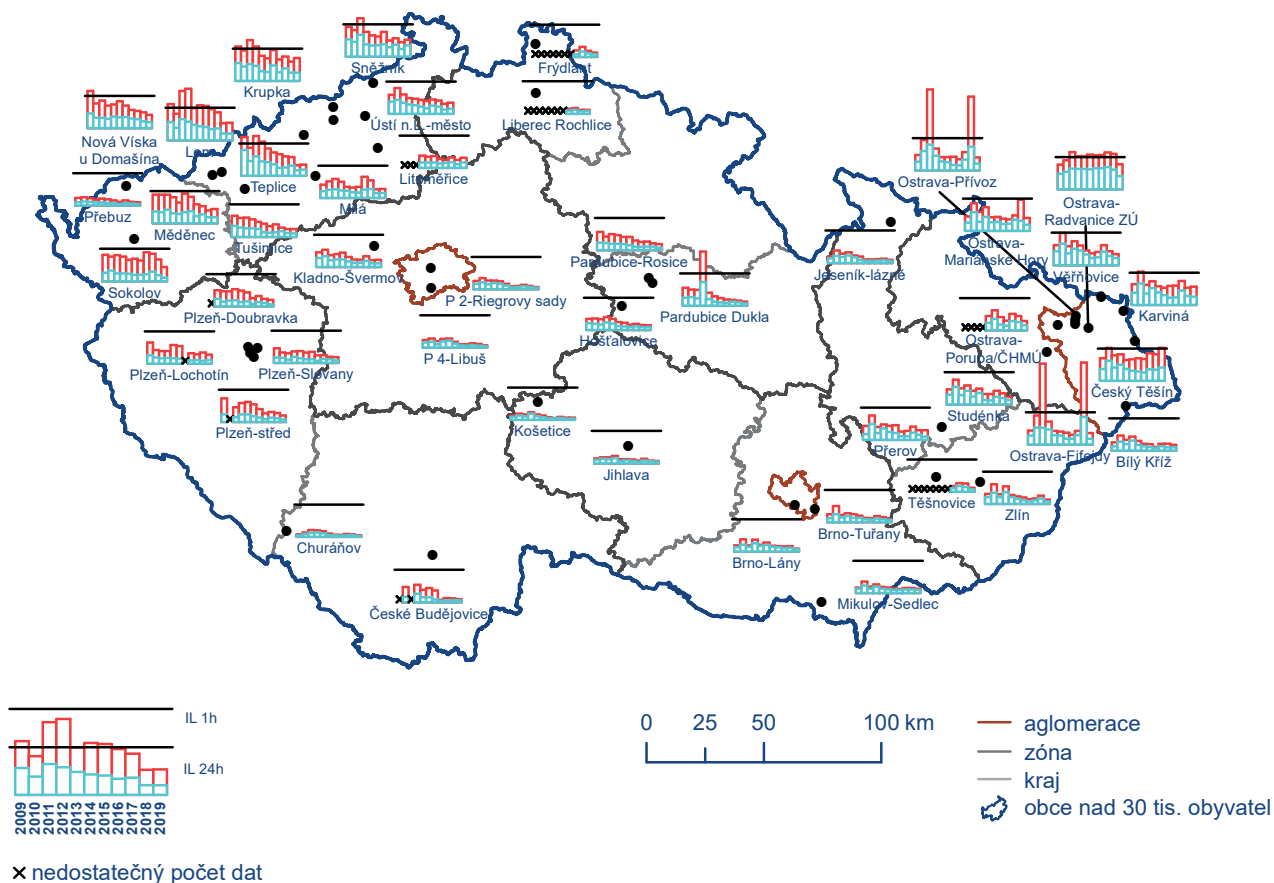
IV.7.2 Vývoj koncentrací oxidu siřičitého

K výraznému snížení imisních koncentrací SO_2 došlo po roce 1998 v souvislosti s nabytím účinnosti zákona č. 309/1991 Sb. a splněním předepsaných emisních limitů. Od té doby roční průměrné koncentrace této látky nepřekročily na venkovských lokalitách stanovený imisní limit $20 \mu\text{g}\cdot\text{m}^{-3}$. V roce 2008 došlo na celém území ČR k dalšímu snížení koncentrací SO_2 . V letech 2009 a 2010 bylo naopak zaznamenáno mírné zvýšení znečištění SO_2 , ale od roku 2011 do roku 2016 byl patrný další klesající průběh. V roce 2017 byl klesající chod přerušen a došlo naopak k vzestupu koncentrací SO_2 (obr. IV.7.6 a IV.7.7). Od roku 2018 byl klesající průběh u 24hodinových koncentrací této látky obnoven na většině typů stanic i celkově na všech stanicích, což bylo potvrzeno v roce 2019 (obr. IV.7.7). Naopak k výraznému vzestupu došlo v roce 2018 u hodinových koncentrací SO_2 na průmyslových a městských stanicích (obr. IV.7.6). Tento vzestup ovlivnily koncentrace naměřené na stanicích Ostrava-Fifejdy, Ostrava-Přívoz a Ostrava-Mariánské Hory, vznikající při sanačních pracích na odpadních lagunách bývalého podniku OSTRAMO. V roce 2019 již vzestup nepokračoval, došlo naopak ke snížení hodinových koncentrací SO_2 u všech typů stanic i celkově na všech stanicích (obr. IV.7.6).

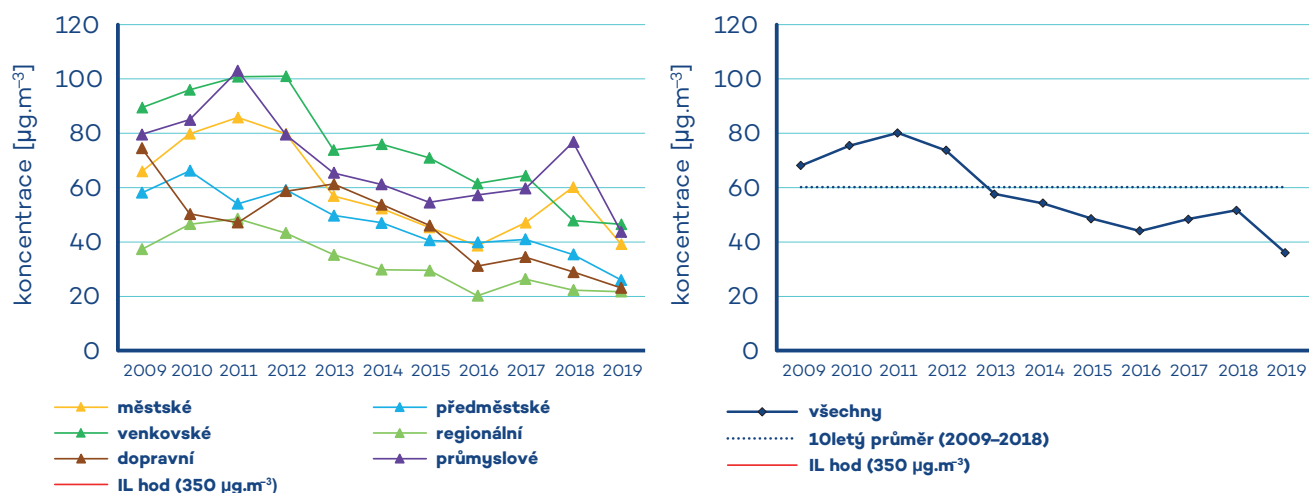
V ročním a zimním průměru je patrný mírný pokles koncentrací SO_2 v roce 2019 a za období 2019/2020. Tento pokles je viditelný jak u všech venkovských lokalit, tak i u kategorie regionálních lokalit. 10letý roční i zimní průměr (2009–2018) má vyrovnaný chod, zimní průměr je v o něco vyšší hladině (obr. IV.7.8).

Celkový klesající průběh koncentrací SO_2 je způsoben poklesem emisí, odsířením uhelných elektráren a změnou používaných paliv (viz vývoj emisí v kap. II). Vliv na meziroční kolísání koncentrací této látky mají rovněž v jednotlivých letech odlišné meteorologické a rozptylové podmínky.

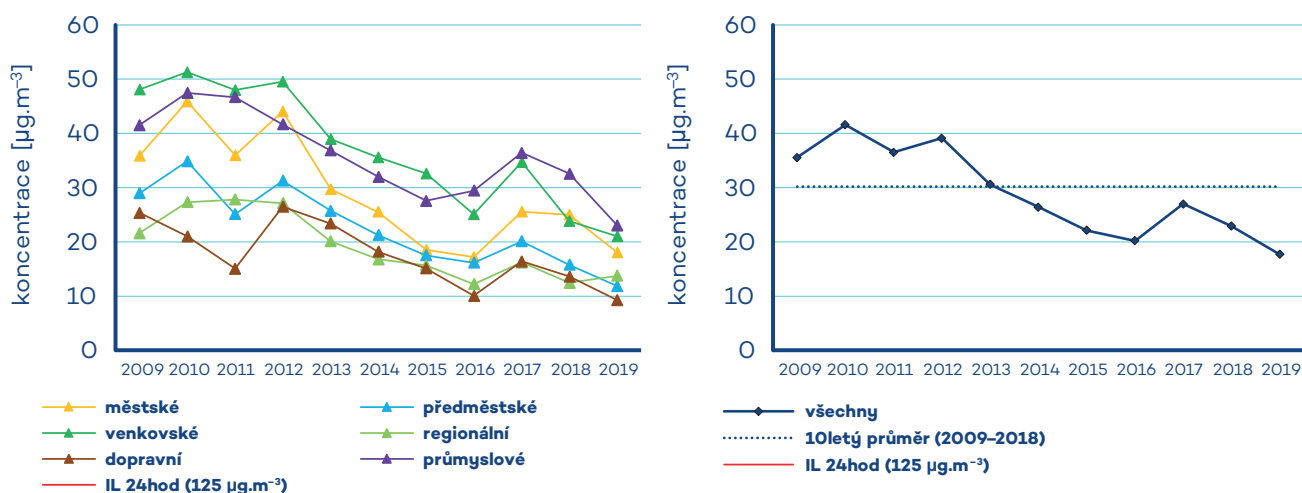
Od roku 2008 je patrný klesající chod ve vývoji 4. nejvyšší 24hodinové a 25. nejvyšší hodinové koncentrace SO_2 na většině vybraných stanic (obr. IV.7.5). Tento klesající chod je ještě více zřetelný v letech 2011–2016. V roce 2017 byl pokles zastaven a v roce 2018 opět obnoven na většině lokalit. Výrazný vzestup koncentrací této látky se v roce 2018 týkal pouze tří ostravských stanic – Fifejdy, Přívoz a Mariánské Hory, a to v důsledku ovlivnění při sanačních lagunách OSTRAMO, jak již bylo dříve v textu uvedeno. V roce 2019 pokračoval pokles koncentrací SO_2 na většině stanic.

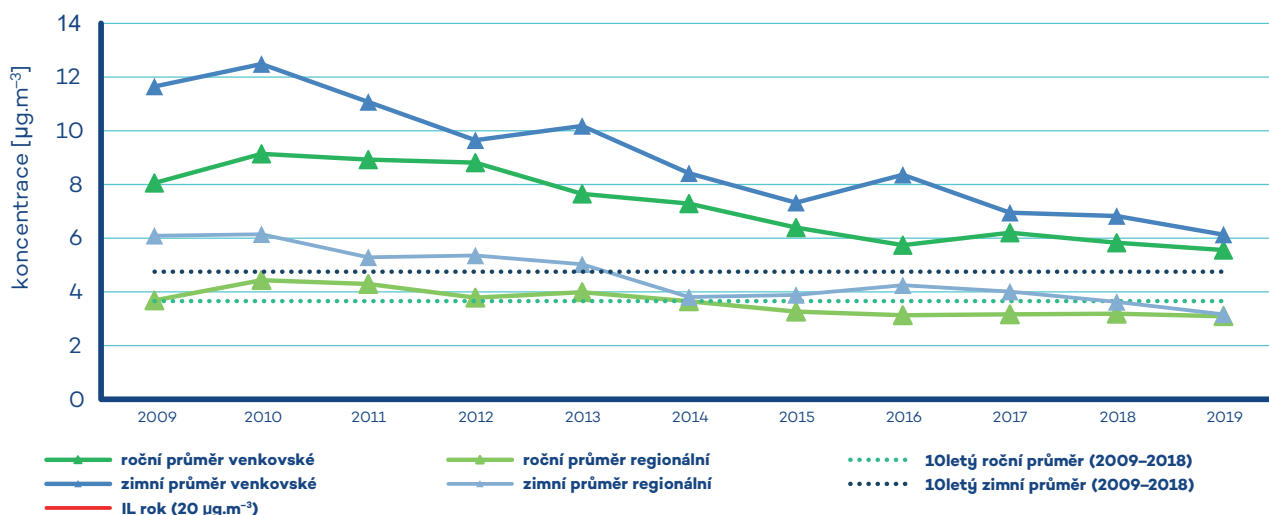
Obr. IV.7.5 4. nejvyšší 24hod. koncentrace a 25. nejvyšší hodinová koncentrace SO_2 na vybraných stanicích, 2009–2019

Obr. IV.7.6 Vývoj ročních charakteristik SO₂ (25. nejvyšší 1hod. koncentrace) na jednotlivých typech stanic v České republice, 2009–2019

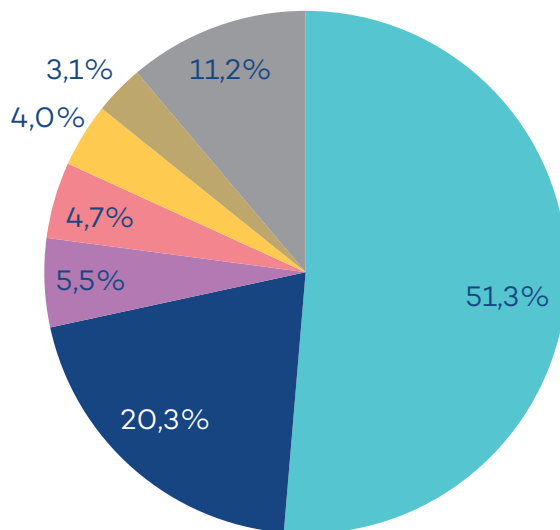
Obr. IV.7.7 Vývoj ročních charakteristik SO₂ (4. nejvyšší 24hod. koncentrace) na jednotlivých typech stanic v České republice, 2009–2019

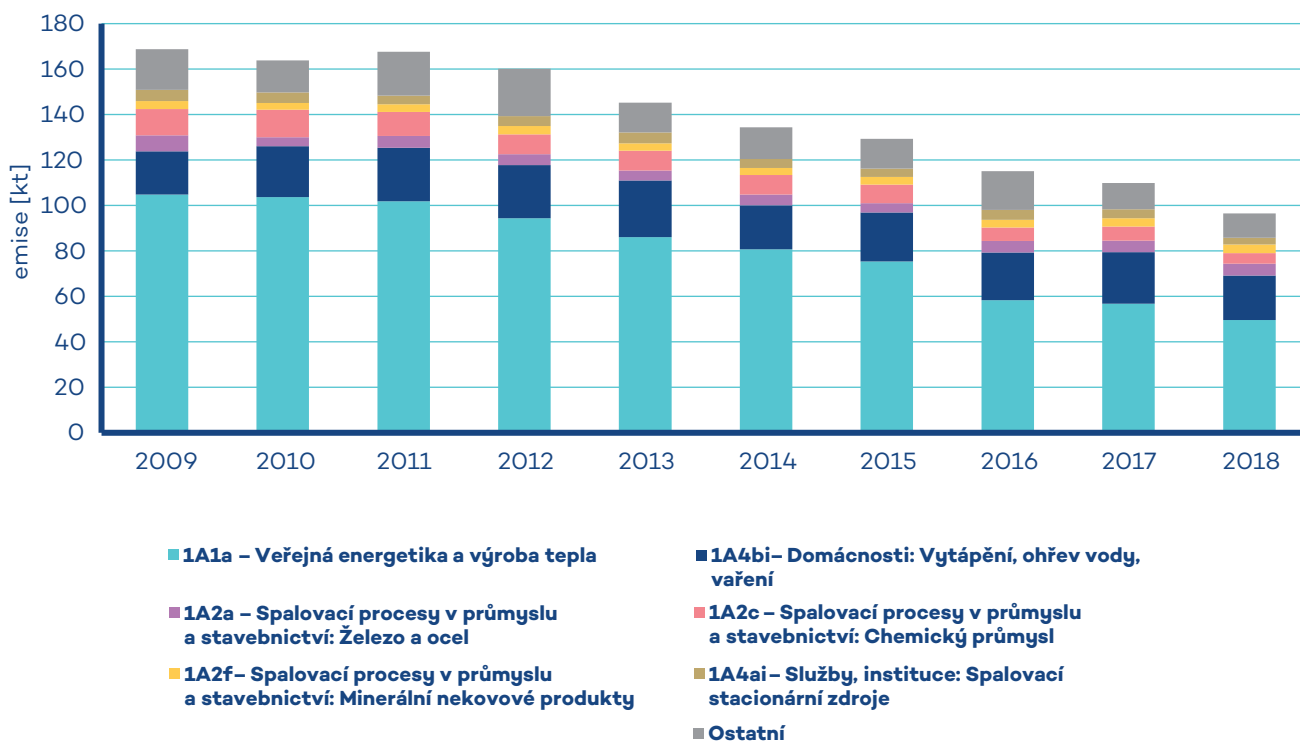
Obr. IV.7.8 Vývoj ročních charakteristik SO₂ na jednotlivých typech stanic v České republice, 2009–2019

IV.7.3 Emise oxidu siřičitého

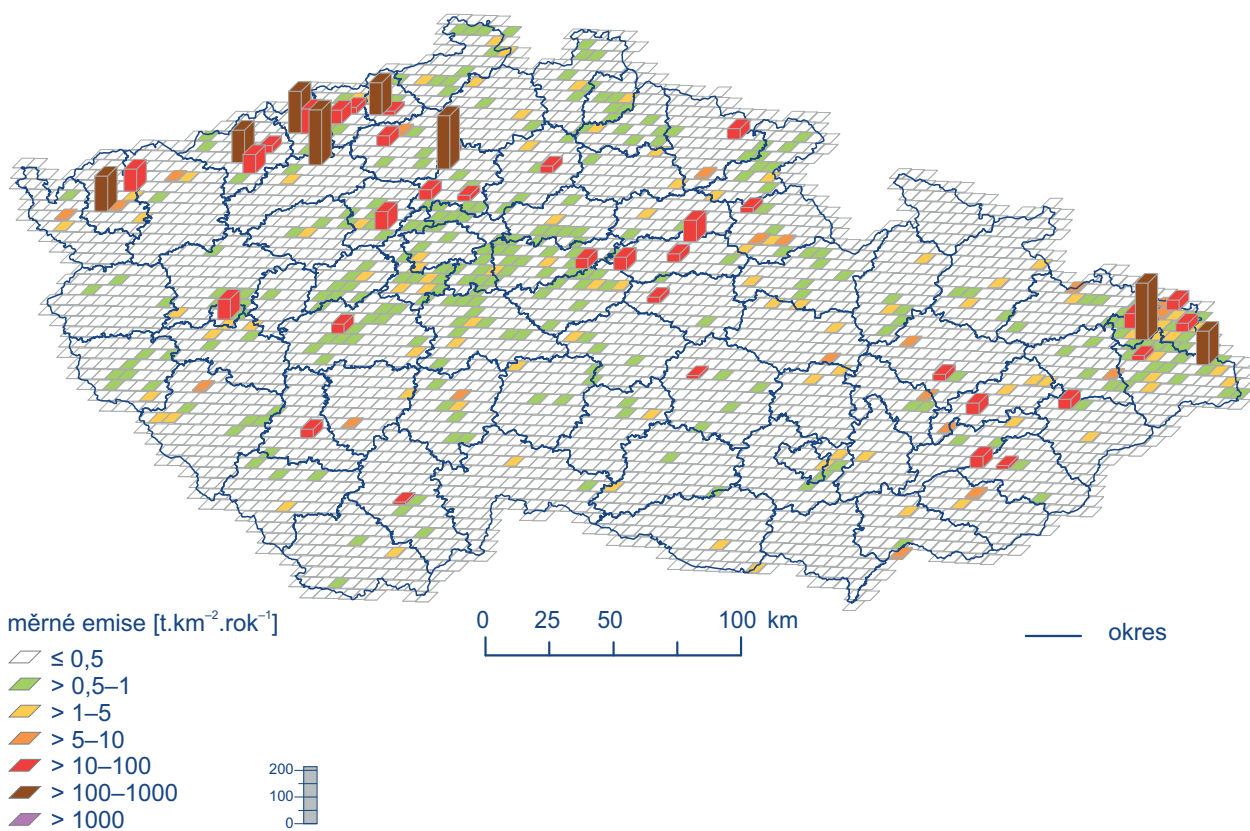
Zdrojem emisí oxidu siřičitého je především spalování pevných fosilních paliv, která obsahují síru. **V roce 2018 pocházelo v celorepublikovém měřítku ze sektoru 1A1a – Veřejná energetika a výroba tepla 54,9% emisí SO₂** a ze sektoru 1A4bi – Lokální vytápění domácností 21,7% (obr. IV.7.9). K poklesu emisí SO₂ v období 2009–2018 došlo po roce 2012 v důsledku přípravy zdrojů na plnění přísnějších emisních limitů (obr. IV.7.10). Vzhledem k převažujícímu vlivu sektoru Veřejná energetika a výroba tepla jsou emise SO₂ koncentrovány do Ústeckého, Moravskoslezského a Středočeského kraje, ve kterých se nacházejí větší energetické výrobní celky (obr. IV.7.11).

Obr. IV.7.9 Podíl sektorů NFR na celkových emisích SO₂, 2018

Obr. IV.7.10 Vývoj celkových emisí SO₂, 2009–2018

Obr. IV.7.11 Emisní hustoty oxidu siřičitého ze čtverců 5 x 5 km, 2018